

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1477

Vragen van het lid **Sjoerdsma** (D66) aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Buitenlandse Zaken over *voorlichting voor kiezers buiten Nederland* (ingezonden 4 maart 2014).

Antwoord van Minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 14 maart 2014).

Vraag 1

Herinnert u zich uw brief van 8 november 2013, waarin u aangeeft op welke wijze kiezers in het buitenland worden voorgelicht over de mogelijkheden om deel te nemen aan verkiezingen?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven hoeveel kiezers zich op dit moment al hebben geregistreerd om deel te nemen aan de verkiezingen van het Europese Parlement op 22 mei a.s.?

Antwoord 2

Op 6 maart 2014 bedroeg het aantal kiezers in het buitenland dat zich voor de verkiezing van de leden van het Europees Parlement op 22 mei 2014 bij de gemeente Den Haag geregistreerd heeft 16.751. Het aantal kiezers dat zich op 6 maart 2014 bij de Nederlandse Vertegenwoordigingen in Aruba, Curaçao en Sint Maarten geregistreerd heeft bedroeg 410. Het aantal personen dat zich nu bij de gemeente Den Haag heeft geregistreerd is vergelijkbaar met het aantal kiezers dat zich in 2009 registreerde voor deelname aan de Europese verkiezingen (toen aan het eind van de registratieperiode ca circa 19.000). Het aantal registraties vanuit Aruba verschilt sterk met de situatie in 2009. Toen hebben zich in Aruba bijna 19.000 personen geregistreerd. In 2009 hebben vertegenwoordigers van lokale politieke partijen kiezers actief opgeroepen zich te registreren, omdat er een lokale kandidaat op een van de deelnemende lijsten stond. Dergelijke activiteiten zijn thans nog niet zichtbaar in Aruba en ook niet in Curaçao of Sint Maarten. Het aantal registraties is lager dan bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen. Daarbij moet in ogenschouw

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31142-38.html>

genomen worden dat bij de Europese verkiezingen Nederlanders die woonachtig zijn in andere EU lidstaten hun stem kunnen uitbrengen voor kandidaten uit het land van verblijf in plaats van voor Nederlandse kandidaten. In die gevallen vindt registratie ook plaats in land van verblijf. Als gebruikelijk kunnen kiezers zich al sinds 22 november 2013 registreren. Hiervoor is de website www.stemmenvanuitbuitenland.nl in de lucht, speciaal gericht op kiezers in het buitenland met een directe link naar het registratieformulier. Daarnaast wordt gedurende de registratieperiode van 22 november 2013 tot en met 10 april 2014 online geadverteerd. Op door Nederlanders in het buitenland vaak bezochte websites en specifiek op Facebook worden gericht advertenties en banners geplaatst. De voorlichtingsinspanningen zijn hiermee vergelijkbaar met de (extra) inspanningen die bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2012 zijn gepleegd. Voor kiezers woonachtig in Aruba, Curaçao en Sint Maarten is daarnaast aanvullende voorlichting gegeven bij de start van de registratieperiode in november 2013, door middel van advertenties in lokale dagbladen en radiocommercials op lokale radiozenders. Dergelijke aanvullende voorlichting is nogmaals voorzien voor medio maart 2014, een aantal weken voor de sluiting van de registratieperiode op 10 april 2014. Ook deze inspanningen zijn vergelijkbaar met de in 2012 gepleegde inspanningen. Registratie is evenwel eenvoudiger geworden omdat deze nu rechtstreeks bij de vertegenwoordigingen plaatsvindt en niet langer in Den Haag.

Vraag 3 en 4

Bent u het eens met de stelling dat juist voor Nederlanders die woonachtig zijn in een van de lidstaten van de Europese Unie het van belang is dat zij gebruik maken van hun stemrecht? Zo nee, waarom niet?
Bent u bereid een extra inspanning te verrichten door Nederlanders die zich bij Nederlandse ambassades en consulaten hebben aangemeld per email te benaderen met de oproep zich te registreren voor de verkiezingen? Bent u daarnaast bereid op de homepage van alle Nederlandse ambassades, duidelijk vindbaar, een link te plaatsen waarmee kiezers zich kunnen registreren?

Antwoord 3 en 4

Het kabinet acht het van belang dat Nederlandse kiesgerechtigden in het buitenland hun stem kunnen uitbrengen. Personen die zich bij de gemeente Den Haag of in Aruba, Curaçao en Sint Maarten registreren als kiezer in het buitenland en personen die zich bij de vorige Europese en Tweede Kamerverkiezingen geregistreerd hebben, hebben reeds voorafgaand aan de komende verkiezing een brief of e-mail ontvangen met een link naar het registratieformulier. De Nederlandse ambassades en consulaten faciliteren de informatievoorziening over de registratie voor de EP-verkiezingen door middel van een bericht over de registratie en een banner met link naar het registratieformulier op hun websites en anderszins via nieuwsbrieven en informatieve affiches die zijn geplaatst bij de loketten op ambassades en consulaten, Nederlandse scholen en Nederlandse verenigingen. Daarnaast kunnen kiezers de ambassades en consulaten nog tot 10 april a.s. benutten als postadres voor het versturen van het registratieformulier, dat betreffende ambassade of consulaat naar de gemeente Den Haag doorstuurt.

Vraag 5

Hoe bevordert u de opkomst onder EU-onderdanen die in Nederland wonen?

Antwoord 5

Niet-Nederlanders die afkomstig zijn uit een andere EU-lidstaat en in Nederland woonachtig zijn, kunnen onder een aantal voorwaarden hun stemrecht voor het Europees Parlement in Nederland uitoefenen. Deze mogelijkheid bestaat op grond van de Europese richtlijn 93/109/EG (betreffende het actief en passief kiesrecht voor EU-burgers die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn), die uitgewerkt is in art. Y32 van de Kieswet. Voor deze groep kiezers geldt, in tegenstelling tot Nederlandse ingezetenen, dat zij zich expliciet (zij het eenmalig) moeten registreren als kiezer in Nederland voor de verkiezingen van het Europees Parlement.

Op basis van de Kieswet (art. Y32) zijn de burgemeester en wethouders verantwoordelijk om EU onderdanen woonachtig in Nederland op hun verzoek te registreren als kiezer in Nederland voor het Europees Parlement. Op grond van dit artikel zijn burgemeesters en wethouders verplicht 12 weken voorafgaand aan de stemming de registratiemogelijke onder de aandacht van de kiezers te brengen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties adviseert gemeenten de groep burgers om wie het gaat actief aan te schrijven. Hiertoe is ondermeer opgeroepen in de regiobijeenkomsten waarbij het Ministerie voorlichting heeft gegeven aan gemeenten over de voorbereiding van de verkiezingen. Tijdens deze regiobijeenkomsten zijn gemeenten nadrukkelijk geadviseerd om kiesgerechtigden uit andere EU lidstaten in Nederland woonachtig actief te benaderen om zich te registreren. Daarnaast heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de gemeenten van vertalingen van het Y32 formulier voorzien in alle erkende Europese talen. Op die manier kunnen ook kiezers die het Nederlands niet machtig zijn zich desgewenst laten registreren.

Vraag 6

Bent u bereid in Europees verband aandacht te vragen voor het feit dat maar weinig kiezers zich laten registreren, en uw collega's in de Raad en de Commissie aan te sporen tot meer en betere voorlichting?

Antwoord 6

Het organiseren van de verkiezingen is een nationale aangelegenheid en daarmee ook het informeren over het stemproces. Zoals in het antwoord op vraag 1 reeds is aangegeven onderneemt Nederland diverse activiteiten om registratie van kiezers in het buitenland te bevorderen.

De Europese Commissie heeft middels een aanbeveling en een mededeling (C(2013)1303 en C(2013)216) lidstaten reeds aangespoord de verkiezingen van het Europees Parlement efficiënter en democratischer te laten verlopen.

Onderdeel van de aanbeveling vormt het verbeteren van informatieverstrekking aan kiezers. Ik heb geen aanwijzingen dat andere lidstaten zich onvoldoende inspanssen om hun onderdanen die in andere lidstaten woonachtig zijn te wijzen op de mogelijkheden om aan de Europese verkiezingen deel te nemen.

Vraag 7

Bent u met het oog op de naderende sluitingsdatum voor registratie op 10 april bereid deze vragen snel te beantwoorden?

Antwoord 7

Ja.